

اخبار

در نشست خبری کنفرانس کارآفرینی اجتماعی تشریح شد

۴ مانع بر سر راه کارآفرینی

نشست خبری اولین کنفرانس کارآفرینی اجتماعی، توسعه منطقه‌ای و عدالت اجتماعی در حالی برگزار شد که به گفته یکی از سخنرانان، ایران بین ۴۹ کشور، رتبه ۴۴ را در کارآفرینی اجتماعی به خود اختصاص داده است که جایگاه خوبی نیست.

این کنفرانس قرار است با حضور فعالان اقتصادی، کارآفرینان، اساتید دانشگاه و پژوهشگران و تعدادی میهمان بین المللی برگزار شود.

مهدی مسکنی، رئیس شورای سیاست گذاری در این نشست در جمع خبرنگاران اظهار کرد: «اولین کنفرانس کارآفرینی اجتماعی با مشارکت مرکزپژوهش‌های مجلس، دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران و بنیاد جهادی مهرالرضا برگزار شد. در این کنفرانس بیش از ۳۵۰ فعال اقتصادی و کارآفرین، بیش از ۱۰۰ پژوهشگر و تعدادی از فعالان اجتماعی را می‌همند و مهارت‌های کارآفرینی و اقتصادی را آموزش دیده‌اند، ضروری است.»

او ادامه داد: «هدف از کارآفرینی اجتماعی، ایجاد مدلی است که دولت، بخش خصوصی و فعالان اجتماعی بتوانند با هم در حل مسائل اجتماعی مشارکت کنند. دولت در برخی مسائل توان مالی ندارد و بخش خصوصی نیز انگیزه کافی ندارد؛ بنابراین حضور فعالان اجتماعی کهغدغه‌های اجتماعی را می‌فهمند و مهارت‌های کارآفرینی و اقتصادی را آموزش دیده‌اند، ضروری است.»

در ادامه محمد کاظمی استاد دانشگاه تهران در این نشست گفت: «کارآفرینی اجتماعی با توسعه پایدار و کسب‌وکارهای معمولی ارتباط دارد اما کاملاً یکسان نیست. دانشگاه‌ها می‌توانند نقش مهمی در تقویت نشرش کارآفرینیانه اجتماعی ایفا کنند. بخشی از عدم حضور فعالانه دولت و بخش خصوصی به دلیل محدودیت مالی با اعتقادداشتن به این مدل است، اما دانشگاه‌ها می‌توانند با اشاعه دانش و ایجاد انگیزه، این خلأ را پر کنند و در نهایت به اقدامات عملی و توسعه پایدار کشور کمک کنند.»

او در ادامه اظهار کرد: «۴ دسته از مشکلات سر راه کارآفرینان در کشور ما وجود دارد که برای مثال شامل چالش در حوزه ساختارها و نهادها می‌شود. به عبارت دیگر بوروکراسی اداری و نبود سیاست‌های مشوق چالش برانگیز است. البته مجلس در این زمینه ورود کرده است و امیدواریم مؤثر باشد.»

کاظمی افزود: «دومین دسته شامل چالش‌های اقتصادی و مالی است. نبود صندوق‌های سرمایه‌گذاری و شتاب‌دهنده‌ها مشکل آفرین هستند. چالش‌های فرهنگی یکی دیگر از چالش‌های پیش‌روی ماست. اعتماد پایین عمومی به برخی نهادها مصادیق این چالش است. چالش‌های آموزشی هم باید مورد توجه قرار گیرند. در نهایت چالش‌های محیطی و سیاسی از دیگر چالش‌هاست که امیدواریم با قانونی شدن در مجلس مرتفع شوند.»

او همچنین در پاسخ به پرسش خبرنگار «ایران» در خصوص تفاوت مسئولیت اجتماعی و کارآفرینی اجتماعی، اظهار کرد: «مسئولیت‌های اجتماعی و مبحث کارآفرینی اجتماعی با بافت با هم زمینه‌های مشترک دارند. مثل حمایت توسعه پایدار کسب‌وکارها و کسب‌وکارهای سبز. نه می‌توان گفت کاملاً جدا هستند و نه کاملاً یکی هستند.» همچنین محمدرضای زالی، استاد دانشگاه تهران نیز عنوان کرد: «طبق گزارش‌ها، تنها ۳۷ درصد مردم کسب‌وکارهایی را مشاهده می‌کنند که هدف اصلی آنها حل مسائل اجتماعی است. از میان کارآفرینان، تنها حدود ۴۶ تا ۴۷ درصد همواره به مسائل اجتماعی توجه دارند. این نشان می‌دهد که ایران در میان ۴۹ کشور، رتبه ۴۴ را دارد و نیازمند ایجاد زیرساخت‌ها، پلتفرم‌های قانونی و آموزش‌های تخصصی است. هدف ما در این کنفرانس، تعریف رشته‌های مرتبط با کارآفرینی اجتماعی در دانشگاه‌ها و آماده‌سازی بستر قانونی برای توسعه این مدل کسب‌وکار است.»

نرخ گوشت تنظیم بازاری به کمتر از ۷۰۰ هزار تومان کاهش می‌یابد

مدیرعامل مؤسسه جهاداستقلال زیرمجموعه وزارت جهاد کشاورزی از واردات روزانه بین ۱۵ تا ۲۰ تن گوشت طبق روال گذشته خبر داد و گفت که با افزایش حجم عرضه شاهد کاهش نرخ گوشت قرمز تنظیم بازاری به کمتر از ۷۰۰ هزار تومان خواهیم بود.

به گزارش ایرنا، مسعود نمازی درباره قیمت‌گذاری ۹۰۰ تا یک میلیون تومانی گوشت قرمز تنظیم بازاری و شکستن انحصار واردات نهاده‌های دامی، افزود: «در موضوع واردات گوشت قرمز با جابه‌جایی نرخ ارز ترجیحی به ارز مبادله‌ای (تالار یک)، در انتظار افزایش قیمت گوشت تنظیم بازاری بودیم اما فرآیند قیمت‌گذاری توسط انجمن واردکنندگان صورت گرفته است.» مدیرعامل مؤسسه جهاد استقلال اظهار کرد: «این افزایش قیمت در هفته‌های اخیر به دلیل محاسبه تأخیر چهار تا پنج ماهه تخصیص ارز و ریسک آن توسط انجمن واردکنندگان بوده است که وزیر جهاد کشاورزی به طور مستقیم به این موضوع ورود کرد. حتی در جلسه روز گذشته مقرر شد هر کیلوگرم گوشت گرم گوساله وارداتی چهار تکه تنظیم بازاری با نرخی کمتر از ۷۰۰ هزار تومان در بازار عرضه شود.»

وی علت کاهش قیمت را وقوع عرضه گوشت به بازار عنوان کرد و گفت: «از هفته‌های آتی شاهد افزایش عرضه گوشت به بازار و فروشگاه‌های زنجیره‌ای خواهیم بود. در همین راستا انجمن مربوطه قول داد که قیمت‌ها کاهش یابد.» به گفته نمازی، قرار است هر کیلوگرم گوشت چرخ کرده نیز با نرخ ۵۹۰ هزار تومان به بازار عرضه شود.

وی با بیان اینکه بخش عمده گوشت گوساله وارداتی تنظیم بازاری از پاکستان در حال تأمین است، تصریح کرد: «ترجیح وزارت جهاد کشاورزی، واردات گوشت قرمز با بخش خصوصی است اما در صورت لزوم با دستور وزیر جهاد کشاورزی مؤسسه جهاد استقلال در کنار انجمن واردکنندگان ورود خواهد کرد.»

وی اضافه کرد: «همچنین فردا قیمت مصوب گوشت گوسفند وارداتی هم اعلام خواهد شد تا این پروتئین دامی با قیمت مناسب به دست مصرف‌کنندگان برسد.»

اقتصادی

پنجشنبه ۲۴ مهر ۱۴۰۴ ● شماره ۸۸۶۱

ابزارهای نوین به کاهش ریسک سرمایه‌گذاری می‌انجامد

سه محور برنامه هفتم برای تأمین مالی تولید

گزارش

امیررضا سوری
عضو هیأت علمی مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازارگان

تأمین مالی، ستون فقرات پویایی اقتصادی و پیش نیاز اساسی حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولیدی کشور است. با این حال، اقتصاد ایران در سال‌های اخیر با مجموعه‌ای از چالش‌های ساختاری در این حوزه روبه‌رو بوده است؛ چالش‌هایی که به افت نرخ

تشکیل سرمایه، فرسایش زیرساخت‌ها و کاهش توان نوآوری صنعتی انجامیده‌اند. اختلال در سازوکارهای بانکی، ناکارآمدی بازار سرمایه، ضعف نهادهای پشتیبان و فقدان ابزارهای پوشش ریسک، موجب شده است منابع مالی به جای حرکت به سمت دارایی‌های مولد، در فعالیت‌های غیرتولیدی و سوداگرانه متمرکز شوند.

نقش توسعه‌ای و افزایش قدرت اعتباری، غیرجاری، ضعف سرمایه پایه و تکالیف تحصیلی، ظرفیت اعتباری را کاهش داده و تمرکز بر تأمین سرمایه در گردش، تأمین مالی طرح‌های ایجاد و زیرساختی را به حاشیه رانده است. بازار سرمایه نیز با وجود رشد کمی، هنوز به مرجع تأمین مالی پروژه‌های بزرگ تبدیل نشده است و انتشار گسترده اوراق دولتی، منابع بخش خصوصی را محدود کرده است؛ در نتیجه رقابت نابرابری میان دولت و تولیدکنندگان شکل گرفته است. ابزارهای ناآروانه‌ای نظیر اوراق ارزی و صکوک صادراتی یا طراحی نشده‌اند یا فاقد زیرساخت حقوقی و اجرایی هستند.

در حوزه سرمایه‌گذاری خارجی، فقدان چهارچوب‌های حقوقی حمایتی، نبود ابزارهای تسویه ارزی و خلأ مقررات مربوط به رهنر ازها مانع ورود سرمایه بین‌المللی شده است. افزون بر این، ضعف در تعامل با بانک‌های توسعه‌ای و فقدان پروژه‌های استاندارد موجب از دست رفتن فرصت‌های جذب منابع خارجی شده است. نبود ضمانت‌نامه‌های حاکمیتی و ابزارهای پوشش ریسک سیاسی نیز مانعی جدی در مسیر صدور خدمات فنی و مهندسی و انتقال دانش فنی به‌شمار می‌آید.

در چنین شرایطی، برنامه هفتم توسعه باید با طراحی ابزارهای نوین مالی مسیر بازسازی ظرفیت‌های تولیدی و جبران استهلاک سرمایه را هموار کند. این برنامه زمانی موفق خواهد بود که بتواند انگیزه سرمایه‌گذاری در بخش‌های پیشران افزایش دهد، ریسک‌های محیطی را کاهش دهد و پیوند مؤثری با زنجیره‌های جهانی برقرار کند. دستیابی به این هدف، مستلزم مجموعه‌ای از اقدامات در بازتعریف نقش نظام بانکی، گسترش ابزارهای بازار سرمایه و بهره‌گیری از ظرفیت‌های بین‌المللی تأمین مالی است.

تسویه بدهی‌های دولت به مؤسسات اعتباری، نقش مؤثری در آزادسازی منابع و تقویت توان مالی شبکه بانکی دارد. در ادامه، ایجاد «سامانه یکپارچه شفافیت تسهیلات و مطالبات بانکی» با تجمع اطلاعات وام‌ها، بدهی‌ها و وثایق، به

ارتقای شفافیت، کاهش تخلفات اعتباری و افزایش انضباط مالی منجر خواهد شد. این اقدام، اعتماد سرمایه‌گذاران و اعتبار بین‌نهادی را نیز تقویت می‌کند. مشارکت فعال بانک‌ها در تأمین مالی شرکت‌های پروژه سه‌مایی عام، مطابق با ماده ۱۲ قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها، باید با پشتیبانی مقرراتی و اجرای دقیق شیونامه‌های مصوب همراه شود. رهمیزار تحمیل تکالیف مالی جدید به بانک‌ها نیز برای تمرکز بر پروژه‌های ایجاد و توسعه‌ای ضرورت دارد. توسعه

ابزارهای نوین تأمین مالی زنجیره تولید در چهارچوب قانون بانک مرکزی، می‌تواند انعطاف‌پذیری مالی بنگاه‌های تولیدی را افزایش دهد و جریان تأمین مالی را کارآمدتر سازد.

در گام بعد، راه‌اندازی «بازار ثانویه دارایی‌های بانکی» با هدف خریدوفروش مطالبات و دارایی‌های منجمد، به افزایش نقدشوندگی ترانزنامه بانک‌ها و بازگرداندن منابع قفل شده به جریان تولید کمک می‌کند. این بازار، علاوه بر مطالبات شفافیت، سلامت مالی نظام بانکی را بهبود می‌بخشد. به‌صورت مکمل، ایجاد خطوط اعتباری پیشسینی (Cat-DDO) برای مواقع اضطراری می‌تواند تأمین سریع نقدینگی پروژه‌های حیاتی را ممکن سازد و از توقف سرمایه‌گذاری صنعتی در دوره‌های بحران جلوگیری کند.

در شرایط رکود، به کارگیری «وام‌های اضطراری مشروط» برای بنگاه‌های صنعتی نیز مؤثر است. این وام‌ها با فعال شدن در صورت تحقق شاخص‌های اقتصادی مشخص، ابزار کارآمدی برای مدیریت ضدچرخه‌ای تأمین مالی و حفظ اشتغال محسوب می‌شوند.

بازتعریف نقش نظام بانکی در مسیر توسعه، مستلزم هم‌رسانایی سیاست‌های پولی با اهداف تولیدی، ارتقای حکمرانی مالی و تقویت زیرساخت‌های اعتباری است. در کنار اصلاحات ساختاری، گسترش بانکداری دیجیتال و ابزارهای فین‌تک می‌تواند دسترسی فعالان اقتصادی - به‌ویژه بنگاه‌های کوچک - به خدمات مالی سریع و کم‌هزینه را افزایش دهد. دیجیتال‌سازی فرآیندهای اعتباری تسهیل، پرداخت و نظارت، گامی مؤثر در شفاف‌سازی جریان سرمایه و کاهش هزینه‌های تأمین مالی است.

برای عمق بخشی به بازار سرمایه و توسعه در حوزه ضمانت‌نامه‌ها، استفاده از ظرفیت‌های قانونی برای تسهیل صدور ضمانت‌نامه‌های دولتی، به‌منظور

چگونه هم رشد کنیم و هم برابر بمانیم؟

در نتیجه، رفاه اجتماعی را به‌طور فعال شکل دهد. از منظر تحلیلی، تخریب خلاق مستلزم وجود سازوکارهایی است که نوآوری را تشویق و در عین حال، از تمرکز انحصار جلوگیری کند. در مدل آژوین-هاویت هر بنگاه نوآور که فناوری جدیدی را معرفی می‌کند، به‌طور موقت انحصار به‌روری بالادری نسبت به رقباً به دست می‌آورد، اما این انحصار شکننده است، زیرا نوآور بعدی می‌تواند او را کنار بزند. از این رو، رقابت برای نوآوری عامل اصلی پویایی اقتصاد می‌شود. چنانچه این رقابت از بین برود، انگیزه نوآوری نیز تضعیف می‌گردد و اقتصاد وارد مرحله‌ای از رکود فناورانه خواهد شد.

جوئل موکیر، دیگر برنده نوبل ۲۰۲۵، نقش تاریخی و نهادی این فرآیند را روشن کرده است. او در آثار خود، بویژه در کتاب «فرهنگ رشد: خاستگاه‌های اقتصادی دنیای مدرن» و پژوهش‌هایش درباره انقلاب صنعتی اروپا، نشان می‌دهد که تخریب خلاق تنها در جوامعی رخ می‌دهد که از نظر فرهنگی و نهادی پذیرای ایده‌های جدید باشند. به باور او، پیشرفت فناورانه صرفاً زاینده استعداد مخترعان نیست، بلکه نیازمند «فرهنگ علم‌دوستی، مدارای فکری و نهادهای پشتیبان یادگیری» است. از دید موکیر، اروپا در قرن هفدهم و هجدهم به این دلیل توانست موجی از نوآوری را تجربه بی‌دری را تجربه کند که شبکه‌ای از دانشگاه‌ها، انجمن‌های علمی و نظام حقوقی از نبدال آزاد دانش پشتیبانی می‌کرد. این شرایط باعث شد فرآیند تخریب خلاق، نه به آشوب، بلکه به نوآوری مستمر بینجامد.

پشتیبانی از تأمین مالی خارجی پروژه‌های بخش خصوصی و حضور شرکت‌های ایرانی در طرح‌های فنی و مهندسی خارج از کشور، ضرورتی انکارناپذیر است. به‌کارگیری ترکیبی از منابع ارزی و ریالی و خارجی، از الزامات توسعه بازار مالی صندوق توسعه ملی نیز انعطاف‌پذیری تأمین مالی پروژه‌های غیردولتی را افزایش داده و توان بخش خصوصی در اجرای طرح‌های توسعه‌ای را تقویت می‌کند.

در بخش بیمه، تدوین چهارچوب‌های مقرراتی برای مشارکت شرکت‌های بیمه در سرمایه‌گذاری‌های دانش بنیان و ارائه انواع پوشش‌های بیمه‌ای با هدف کاهش ریسک‌های سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، از الزامات توسعه بازار مالی کشور است. گسترش بیمه‌های مالی و اجتماعی ویژه بنگاه‌های خرد و فعالان بخش غیررسمی نیز می‌تواند از فرسایش سرمایه انسانی و فیزیکی در دوران رکود جلوگیری کرده و تداوم تولید در سطوح محلی را تضمین کند.

در بعد نوآوری مالی، ایجاد بسترهای حقوقی و فنی برای استفاده از رهنر ازها در تأمین مالی خارجی و تجارت بین‌المللی، می‌تواند دسترسی کشور به منابع جدید سرمایه را تسهیل کند. هم‌زمان، افزایش ظرفیت‌های درون زای بودجه‌ای و بهره‌گیری از دارایی‌های دستگاه‌های اجرایی به عنوان پشتوانه مالی پروژه‌ها - از طریق ابزارهایی مانند صندوق پروژه - به تنوع بخشی منابع و تقویت توان تأمین مالی طرح‌های بزرگ کمک می‌کند. انتشار گواهی‌های سپرده مدت‌دار ویژه برای طرح‌های منتخب و به‌کارگیری مطالبات شهرداری‌ها به عنوان ابزار تضمینی، نیز می‌تواند دامنه تأمین مالی را گسترش داده و مشارکت نهادهای محلی در توسعه اقتصادی را افزایش دهد.

برای تقویت پیوند اقتصاد ایران با منابع مالی جهانی، مجموعه‌ای از اقدامات راهبردی در حوزه همکاری‌های بین‌المللی باید دنبال شود. تعامل فعال و هدفمند عرصه‌های مالی و تجاری، مطابق ماده ۱۰۱ قانون برنامه هفتم، زمینه‌ساز ارتقای جایگاه ایران در مناسبات منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای خواهد بود. بهره‌گیری از ظرفیت نهاده‌ها و بانک‌های توسعه‌ای بین‌المللی - از جمله بانک توسعه اسلامی،

در دنیای معاصر، نظریه تخریب خلاق چهارچوبی تحلیلی برای درک تحولات اقتصاد دیجیتال فراهم کرده است. پلتفرم‌های آنلاین، فناوری‌های هوش مصنوعی، انرژی‌های تجدیدپذیر و بلاک‌چین، نمونه‌های آشکاری از تخریب خلاق اند که نظم سنتی صنایع را برهم زده‌اند. شرکت‌هایی چون اوپر، آمازون، تسلا و این‌آی‌آی، نه از طریق افزایش تسلط و این‌اوی‌آی، بلکه با خلق مدل‌های فناورانه جدید، ساختار رقابت جهانی را بازتعریف کرده‌اند.

در این میان، سیاست‌گذاران با چالشی اساسی روبه‌رو هستند: چگونه می‌توان میان تشویق نوآوری و جلوگیری از نابرابری و بی‌ثباتی اجتماعی تعادل برقرار کرد؟

پاسخ به این پرسش در بطن کارهای جدید آژوین و همکارانش نهفته است. آنها در آثار اخیر خود تأکید کرده‌اند که نوآوری فراگیر زمانی محقق می‌شود که دسترسی به آموزش، سرمایه و فناوری به‌صورت عادلانه در جامعه توزیع شود. در غیر این صورت، تخریب خلاق می‌تواند به تمرکز قدرت اقتصادی و نابرابری شدید منجر شود. به همین دلیل، سیاست‌های صنعتی مدرن باید به گونه‌ای طراحی شوند که رقابت، نه تنها در سطح بنگاه‌ها، بلکه در سطح ایده‌ها و استعدادها برقرار باشد.

از منظر اقتصاد کلان، نظریه تخریب خلاق تأکید دارد که پویایی اقتصاد در در «نرخ گردش ایده‌ها» است. هرچه سرعت جایگزینی واقع‌گرایانه‌ترین چهره بیشتر باشد، رشد به‌روری نیز بالاتر می‌رود. با این حال، این پویایی به قیمت بی‌ثباتی ساختاری تمام می‌شود. بازار کار، یکی از حوزه‌های اصلی تأثیرپذیر از این پدیده است. تخریب خلاق می‌تواند باعث نابودی مشاغل سنتی شود، اما در عرص فرصت‌های جدیدی خلق می‌کند که مستلزم مهارت‌های متفاوت است. بنابراین، سرمایه‌انسانی تطبیق‌پذیر، آموزش مداوم و بازآموزی نیروی کار از

گروه بریکس، صندوق اوپک و بانک سرمایه‌گذاری زیرساخت آسیا - می‌تواند تأمین منابع مالی پروژه‌های زیربنایی و تولیدی را تسهیل کند. تشکیل «صندوق واکنش مالی منطقه‌ای» با مشارکت بانک‌های توسعه‌ای کشورهای همسو نیز به تجهیز منابع مشترک برای اجرای طرح‌های زیرساختی، انرژی و حمل‌ونقل و تقویت تاب‌آوری مالی کشور در برابر تحریم‌ها منجر می‌شود.

آزادسازی و بهره‌برداری از منابع ارزی مسدودشده از طریق مذاکرات دیپلماتیک و رفع موانع تحریمی، می‌تواند ذخایر ارزی کشور را تقویت کرده و قدرت مانور مالی دولت را افزایش دهد. در کنار آن، انعقاد موافقت‌نامه‌های تجاری، ترجیحی و آزاد با کشورهای همسایه، همسو و اعضای سازمان همکاری‌های شانگهای و گروه بریکس، با تمرکز بر تسهیل تجارت و رفع موانع غیرتعرفه‌ای، زمینه‌ساز تنوع بخشی به بازارهای صادراتی و افزایش تاب‌آوری تجاری کشور خواهد بود.

در جمع‌بندی می‌توان گفت اقتصاد ایران در سال‌های اخیر با چالش‌های جدی در حوزه تأمین مالی مواجه بوده که پیامد آن، کاهش سرمایه‌گذاری مولد، فرسایش زیرساخت‌ها و افت توان تولیدی کشور بوده است. اختلال در نظام بانکی، ناکارآمدی بازار سرمایه، ضعف نهادهای پشتیبان و محدودیت‌های سرمایه‌گذاری خارجی، موجب شده‌اند منابع مالی به جای هدایت به بخش‌های پیشران، در فعالیت‌های غیرمولد متمرکز شوند. در چنین شرایطی، برنامه هفتم توسعه باید با بازتعریف نقش نظام بانکی، تسهیل ابزارهای نوین مالی، اصلاح حکمرانی نهادی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های بین‌المللی، مسیر بازسازی ظرفیت‌های تولیدی و جبران استهلاک سرمایه را هموار سازد. تحقق این هدف، مستلزم مجموعه‌ای از اقدامات هماهنگ در حوزه سیاست‌گذاری کلان، تنظیم‌گری مالی، تقویت زیرساخت‌های اعتباری، گسترش بانکداری دیجیتال، تعمیق بازار سرمایه و ارتقای تعاملات منطقه‌ای و جهانی است. از طریق آن، اعتماد سرمایه‌گذاران احیا شده و بنیان‌های رشد پایدار اقتصادی تقویت شود.

نهفته است.

جایزه نوبل اقتصاد ۲۰۲۵ در واقع تأییدی دوباره بر این حقیقت است که مسیر توسعه از دل تغییرات درنگ‌نا اما ضروری عبور می‌کند. همان گونه که آژوین تصریح کرده است، «پایداری رشد در گرو توان جامعه در تحمل و مدیریت تخریب است، نه در اجتناب از آن». این سخن بازتابی از جوهره نظریه تخریب خلاق است: در جهانی که فناوری در هر دهه چهره تولید، مصرف و اشتغال را دگرگون می‌کند، پیشرفت تنها از رهگذر پذیرش تغییر ممکن است.

نظریه تخریب خلاق را می‌توان ستون فقرات اندیشه رشد درون‌زا دانست؛ نظریه‌ای که پیوند میان نوآوری، رقابت و نهادهای اجتماعی معنا می‌یابد. جوئل موکیر با نگاه تاریخی خود نشان داد که این پدیده به ستر فرهنگی و دانشی نیاز دارد؛ آژوین و هاویت با چهارچوب تحلیلی‌شان اثبات کردند که می‌توان آن را به‌صورت پویا و سازشی مدیریت کرد. بدین سان، نوبل اقتصاد ۲۰۲۵ تنها تجلیل از سه اندیشمند نیست، بلکه یادآوری این اصل است که در اقتصاد مدرن، تخریب و خلاقیت دو روی یک سکه‌اند: یکی می‌سازد و دیگری می‌زاید، و در تعامل این دو، تمدن اقتصادی بشری به پیش می‌رود.